

Algemene Beschouwingen Programmabegroting 2019-2022

Collegeversie

Algemeen.

D66 Uden heeft de programmabegroting 2019 met een positief-kritische bril gelezen en getoetst aan wat wij voor Uden belangrijk vinden. De gemeenteraadsverkiezingen zijn nog maar net achter de rug. Dat is ook de reden dat wij de hoofdlijnen uit ons verkiezingsprogramma als toetsingskader hebben gebruikt. Een programma dat met open oog en luisterend oor naar de Udense gemeenschap tot stand is gekomen. Inwoners kunnen namelijk zelf heel goed bepalen wat goed voor hen is.

D66 Uden vindt het belangrijk om bij alle plannen zowel op het gebied van het fysieke- als het sociale domein veel meer gebruik te maken van kennis en ideeën die in de Udense samenleving leven. Wij staan voor kansen voor iedereen. We proberen ideeën uit en gaan keuzes niet uit de weg. Altijd met oog voor het collectief belang.

Onze reactie op de voorliggende begroting is opgebouwd langs een drietal hoofdpunten namelijk

- Participatie
- Innovatie
- Energie en Klimaat

Participatie

Participatie is niet alleen meedenken of meedoen maar betekent evenzeer voor D66 Uden dat men als inwoner van Uden weet dat men meetelt, erbij hoort en serieus genomen wordt.

Inwonerparticipatie wordt in de bestuurlijke hoofdlijn van de programmabegroting 2019 breed uitgemeten. Keuzes en oplossingen worden beter, aldus het College, als je kennis en betrokkenheid van inwoners en belangenorganisaties bij hun leefomgeving benut.

Maar het kan en moet in ieder geval anders vinden wij. De wijze waarop recent belanghebbenden bij de aanpak van de herinrichting Marktstraat betrokken worden vragen niet alleen om meer bestuurlijke regie maar ook om herijking van de reguliere aanpak.

Dat zal ook wel moeten anders zal de titelkleur van het coalitieakkoord “Bruisend Uden, daar wil je zijn, daar wil je blijven” al snel verbleken.

College wees daarom vooraf duidelijk over wat je gaat doen, geef tijdig aan waarom iets wel of niet gebeurt, neem iedereen serieus en organiseer het flexibel.

D66 Uden is dan ook benieuwd aan welke zaken het College denkt als men aangeeft een zogenaamde toolkit burgerparticipatie te zullen ontwikkelen.

Participatie is een veelzijdig begrip. Participeren krijgt niet alleen kleur door de vele burgerinitiatieven die na de G1000 (2014) zijn opgepakt. Participeren in de Udense gemeenschap

krijgt ook kleur door activiteiten en initiatieven van onze inwoners, verenigingen en instellingen op het gebied van cultuur, welzijn en sport. Het bindt mensen en brengt hen samen. D66 Uden hecht grote waarde aan dit soort initiatieven en activiteiten.

Cultuur vinden wij als D66 Uden zeer belangrijk. Ook wel door ons het cement van de samenleving genoemd. Het verrijkt en verbindt mensen ongeacht hun leeftijd. Wij zien in het Cultuurfonds een mooie aanzet om een breder publiek te bereiken. Iedereen, mits meerdere partijen meedoen, kan een beroep doen op dit fonds. Participatie en cofinanciering worden daarmee gestimuleerd. Opnieuw vragen wij aandacht om in het basisonderwijs meer vakleerkrachten in te zetten. Zowel op het gebied van toneel-/muziekonderwijs als op het gebied van bewegingsonderwijs. Juist deze onderwerpen dragen bij aan een evenwichtige persoonlijke ontwikkeling.

Wij vragen speciaal aandacht voor het MRK. Met het gebied de Maashorst is het MRK één van de parels van Uden. Het is niet alleen het monumentale karakter van de locatie en de collectie of de ligging t.o.v. het centrum dat het MRK zo bijzonder maakt. Het is ook de wijze waarop het bestuur en het team cultureel ondernemerschap vorm geeft. Hoe dit museum werkt - aan de renovatie van het museum en aan een toekomstbestendige exploitatie - is een schoolvoorbeeld voor de gehele culturele sector. D66 Uden vindt daarom dat het museum voor een langere periode financiële zekerheid verdient dan wat nu in de begroting wordt voorgesteld.

Zoals D66 Uden herhaalde malen heeft gevraagd kijken wij uit naar de aangekondigde Sportvisie. Sportparticipatie stimuleren vindt D66 Uden het hoofduitgangspunt van de visie met speciale aandacht voor de binnensport. De beleidsregel met betrekking tot subsidies voor de binnensportaccommodaties dient daarom op het niveau te worden gebracht van die van de buitensportaccommodaties.

Wij vinden het een prima ontwikkeling dat een nieuw Ontmoetingsplein in gebied Oost (Germenzeel) in voorbereiding wordt genomen. Een locatie waar van alles al plaatsvindt en inwoners met en voor elkaar bezig zijn. Het moet een centrum blijven waar jong en oud elkaar ontmoeten. Of dat nu via de school, de sporthal, de friettent, het kaarten, het gamen of een praatje met een kop koffie is. Inzet van WMO gelden voor ontmoetingsactiviteiten zou in de begroting meer aandacht moeten krijgen. D66 Uden vraagt zich tevens af of in de begroting ook voorzien is in een professionele keuken voor Germenzeel.

D66 Uden vindt dat er in alle ontmoetingspleinen/buurthuizen gestreefd moet worden naar een vorm van zelfbeheer waar alle betrokken partijen zich in vertegenwoordigd weten.

D66 Uden staat voor het stimuleren en verder brengen van inwonerinitiatieven die de leefbaarheid in de buurt en de wijk verbeteren. Het mede dankzij D66 Uden tot stand gekomen Uden Fonds draagt hier aan bij. D66 Uden vindt dat in 2019 gestart zou moeten worden (bv vanuit de Balans) met het beschikbaar stellen van een wijkbudget aan de bewoners voor hun woonomgeving. Dit zal de betrokkenheid van inwoners bij hun directe leefomgeving aanzienlijk vergroten.

D66 Uden vindt dat iedereen die in Uden woonruimte zoekt daarin niet mag worden teleurgesteld. De vraag naar woningen in Uden overtreft namelijk het aanbod van woningen ruimschoots. Het zijn vaak jongeren maar ook ouderen die hun woonwens niet vervuld krijgen. D66 Uden vindt dat iedereen in aanmerking moet kunnen komen voor een passende woning en op die manier in de Udense gemeenschap kan (blijven) participeren. D66 Uden wenst voor woningzoekenden meer duidelijkheid op grond waarvan zij kunnen inschatten wat hun woonkansen zijn.

D66 Uden roept het College op om uiterlijk begin 2019 een overzicht te presenteren waaruit blijkt wat de komende jaren aan nieuwbouw (aantal en type woning) in Uden gepland staat.

In de toelichting op de begroting wordt verwezen naar de woningbehoefteprognose van de Provincie Noord-Brabant. Deze prognose geeft voor Uden aan dat in de periode 2019-2022 nog 570 woningen gebouwd moeten worden en tot 2030 nog een fors aantal woningen meer.

Maar waar zo vraagt D66 Uden zich af. Zeker in een tijd van schaarste moet de overheid niet alleen pro-actief en tijdig aangeven waar gebouwd kan worden maar ook voorwaarden stellen aan wat gebouwd zou mogen worden. D66 Uden vindt dat er snel veel meer goedkopere energiezuinige woningen zowel voor jongeren en voor (doorstromende) ouderen gebouwd moeten worden. Het overgrote deel van het huidige aanbod is qua kosten en/of qua woningtype niet geschikt.

Participeren in de Udense gemeenschap betekent ook dat mensen met een afstand tot het alledaagse maatschappelijk gebeuren (werk, onderwijs, sport, cultuur e.d.) gestimuleerd moeten worden om mee te kunnen doen en om er bij te horen. Een grote groep inwoners is gewoonweg niet zelfredzaam. Deze mensen moeten wij de helpende hand bieden.

D66 Uden is van mening dat de gemeente extra budget moet inzetten om deze mensen op een positieve wijze te activeren. Of dat nu voor betaald werk, vrijwilligerswerk of iets anders is. Verbindt bijvoorbeeld de parallelle arbeidsmarkt met de parallelle economie. Daarin investeren zal op den duur een besparing geven op de uitkeringen. Maak ruimte in de regelgeving en maak uitwisseling van budgetten mogelijk.

En om te voorkomen dat mensen niet langer kunnen participeren in het dagelijks leven omdat hun zorgvraag te lang onbeantwoord blijft, roepen wij het College op er alles aan te doen om de wachtlijsten in de (jeugd)zorg drastisch in te korten.

Innovatie

D66 Uden realiseert zich maar al te goed dat een verandering in werken niet altijd eenvoudig is. Zeker niet toen rijkstaken met betrekking tot het sociaal domein met aanzienlijk minder budget aan de gemeente werden overgedragen. Ook de gemeente Uden stond destijds voor een voldongen feit.

Om aan zo'n grote transitie het hoofd te bieden moest er ruimte gemaakt worden in de betrokken organisaties en in de hoofden van mensen voor een andere manier van werken. Dat vroeg én vraagt om innovatie van het zorgsysteem én een krachtig lokaal bestuur die enerzijds de weg van zorgvernieuwing inslaat en gelijktijdig goed uitlegt aan de organisaties en instellingen waarom bepaalde zaken echt anders moeten.

D66 Uden vraagt zich af of voor het transformatieproces van deze grote opgave voldoende budget in 2019 en daarna beschikbaar is.

Maatschappelijke innovatie bij de overheid of zo u wilt de bereidheid om op een andere manier met algemeen maatschappelijke vraagstukken om te gaan is volgens D66 Uden noodzakelijk om aansluiting te houden met onze inwoners.

Het vraagt van het bestuur én de gemeentelijke organisatie een houding van "ja we gaan het samen mogelijk maken" en niet die van "ja maar.."

Een dergelijke houding zal ook nodig zijn om het centrumgebied van Uden te laten uitgroeien naar een toekomstbestendig woon/winkel- en belevingscentrum. Kleur niet binnen de lijntjes maar kijk naar trends en influencers op het gebied van city-marketing en centrumontwikkeling. D66 Uden vindt dat een visie voor het centrum er snel dient te komen waarbij ook het gebied van het huidige politiebureau en brandweerkazerne betrokken wordt.

Een innovatieve houding zal ook nodig zijn met betrekking tot nieuwbouw van woningen. D66 Uden vindt dat er meer mogelijkheden moeten komen voor nieuwe woonvormen, particulier opdrachtgeverschap en klimaat-neutraal bouwen. Zet daarbij in op de inwoners die reeds met dergelijke initiatieven komen. En stimuleer innovatieve ideeën/ initiatieven met bijvoorbeeld een prijsvraag of geef hen een korting op de grondprijzen.

Een dergelijke houding van “ja we gaan het samen mogelijk maken” zal ook nodig zijn bij de vraag waar wij over 5 tot 10 jaar zullen staan met het parkeervraagstuk in en rondom het centrum. Nu het wonen in het centrum toeneemt wordt in de begroting melding gemaakt van extra behoefte aan parkeren in het centrum.

D66 Uden vraagt zich af of de oplossing niet eerder gezocht moet worden in een aanpassing van de parkeernormen dan in het creëren van nog meer parkeerplaatsen.

D66 Uden vindt dat Uden een duidelijk economisch profiel verdient. Uden is gelegen binnen de invloedsfeer van de regio Eindhoven. Waarom benutten wij die nog zo weinig. Economisch profiel alleen ontleen aan het thema gezondheid en de agrarische doen geen recht aan de economische potentie van Uden. D66 Uden roept het College op om met een frisse/vernieuwende economische visie te komen. Uden zou kunnen uitgroeien tot een slimme stad waarin de levenskwaliteit wordt verhoogd met behulp van informatietechnologie. Zo kan Uden efficiënter worden georganiseerd en de afstand tussen de inwoners en het bestuur worden verkleind. Uden zou een broedplaats voor innovatieve ontwikkelingen moeten worden die bijdraagt aan bijvoorbeeld de circulaire economie.

Energie en Klimaat

Energietransitie en klimaatadaptatie ziet D66 Uden voor 2019 als de twee belangrijkste opgaven binnen het thema duurzaamheid.

Welke maatregelen gaan door de gemeente in 2019 genomen worden die aan de gewenste energiereductie en benutten van niet-fossiele energie bijdragen zo vragen wij ons af.

D66 Uden is van mening dat communicatie met de inwoners over deze onderwerpen cruciaal is. Laat zien wat inwoners op dit gebied al gedaan hebben.

D66 Uden vindt dat de informatie over subsidiemogelijkheden met betrekking tot energie veel toegankelijker moet worden. Het bestaande energieloket is nauwelijks bij onze inwoners bekend.

D66 Uden vindt dat de gemeente op het gebied van energie voor haar eigen gebouwen als voor de voorzieningen in het openbaar gebied zelf het goede voorbeeld moet geven en daar met voorrang in moet blijven investeren.

D66 Uden is benieuwd naar de ontwikkelingen omtrent de mogelijkheden van een klimaatneutrale lightrail met de omliggende grote steden. Het hoogwaardig openbaar vervoer per bus zal de komende jaren ongetwijfeld zijn nut bewijzen maar het wordt hoogtijd dat alle bussen op niet fossiele brandstof gaan rijden.

D66 Uden is een groot voorstander van “smart-mobility”. Toepassing van slimme innovatieve technieken betekent minder energieverlies bij kruispunten door een betere doorstroming van het verkeer. Waardoor ook minder uitstoot van fijnstof, CO2 en minder geluid aan de orde is en wat het (leef) klimaat ten goede komt.

Klimaatadaptatie oftewel het terugdringen of beperken van overlast als gevolg van verdroging en van wateroverlast wordt steeds belangrijker. Uitzonderlijke droogte en ongekende neerslaghoeveelheden laten steeds meer in Noord-Europa hun sporen na. De overheid kan niet stilzitten en moet voor haar inwoners passende maatregelen treffen.

Een klimaatstress-test laat zien waar een gemeente extra aandacht aan moet besteden. D66 Uden vraagt zich af of in de begroting 2019 en in de meerjarenbegroting in voldoende mate rekening is gehouden met de soms vergaande maatregelen om droogte en/of wateroverlast het hoofd te bieden.

Matthie van Merwerode
Fractievoorzitter D66 Uden